

Производството е по реда на чл. 145 и сл. Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи /ЗМВР/.

Образувано е по жалба на ***, ЕГН ***** от с. *** община Червен бряг чрез адв. Св. Битунска срещу Заповед за задържане на лице рег № 374зз-114/11.10.2023 г., издадена от *** – на длъжност КО-ООР при РУ-Червен бряг.

В жалбата се изразява становище, че обжалваната заповед е неправилна и незаконосъобразна, издадена при съществени нарушения на материалния и процесуалния закон. Твърди се, че липсват фактическите основания за задържането на лицето. Навежда се, че не са били налице основанията по отношение на жалбоподателя да се приложи принудителна административна мярка "задържане за срок до 24 часа", тъй като самоличността му е била установима посредством служебна проверка. По изложените съображения, моли съда за отмяна на оспорвания акт. В съдебно заседание жалбоподателят се явява лично. Представява се от адв. Св. Битунска, която pledира заповедта да бъде отменена по доводите в жалбата. Претендира присъждане на разноски.

Ответникът по жалбата – *** в качеството си на длъжностно лице на длъжност КО-ООР при РУ-Червен бряг, се явява лично. Излага съображения, че оспореният акт е издаден при съблюдаване на материалния закон, процесуалните правила и в съответствие с целта на закона. Сочи, че в заповедта са налице основанията за задържане на жалбоподателя с оглед установяване на неговата самоличност.

Жалбата е подадена от надлежна страна, в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, поради което е допустима. Разгледана по същество е основателна по следните съображения:

На 11.10.2023 г. *** в качеството си на полицейски орган на длъжност КО-ООР при РУ-Червен бряг в 17.45 ч. е взел ПАМ по чл. 72, ал. 1, т. 4 ЗМВР по отношение на ***, ЕГН ***** като в същата е посочено, че лицето не представя документ за самоличност. Видно от изисканата от съда, Книга на задържаните лица за 11.10.2023 г. в РУ-Червен бряг, е разпоредено задържането на жалбоподателя за срок до 24 часа в помещение за временно задържане на РУ – Червен бряг. Заповедта е подписана от задържаното лице, като в нея е отразено и връчване на екземпляр за задържания. В Заповедта са посочени дата и час на задържане и освобождаване на жалбоподателя – 11.10.2023 г., 17.45 ч. - 18.30 ч. Съставен е АУАН, в който е отразено, че при извършване на полицейска проверка, *** не може да представи документ за самоличност, с което виновно е нарушил чл. 6 от ЗБЛД. След задържането на лицето е извършен личен обиск по реда на чл. 80 ЗМВР, при който у него не са намерени вещи и предмети. Ведно със заповедта, *** е попълнил и подписал декларация приложение № 1 към чл. 15, ал. 1 на 11.10.2023 г в 17.20 ч., в която е посочил, че е запознат с правата си при задържането, както и че отказва адвокатска защита от служебен адвокат по реда на Закона за правната помощ; не желае адвокат по негов избор; няма здравословни проблеми; не желае медицински преглед от лекар по негов избор и за негова сметка; не желае медицински преглед от лекар; не желае да се уведоми член от семейството му или друго заинтересовано лице за неговото задържане; уведомен е за правото на свиждания, да получава колети и храна, както и че няма нужда от специална хранителна диета.

Изложената фактическа обстановка съдебният състав прие за установена въз основа събраните по делото писмени доказателства и доказателствени средства, както следва: Заповед за задържане на лице рег № 374зз-114/11.10.2023 г.; АУАН бл. № 338689/11.10.2023 г.; Протокол за личен обиск от 11.10.2023 г. на ***; Декларация за правата на задържаното лице част 1 и 2; Книга за задържани лица от 11.10.2023 г. на РУ-Червен бряг; длъжностна характеристика на директора на ГДНП; Заповед №3286з-3309/13.09.2023 г. на главен комисар. Посредством горните се установят действията на полицейския орган, проведени по време на задържането, а именно извършване на справка относно установяване самоличността на задържания, непосредствено след което Петко Д. Иванов е бил освободен.

По своята правна същност посоченото задържане за срок до 24 часа на основание чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка /ПАМ/ по смисъла на чл. 22 от ЗАНН, която има за цел чрез задържане на лицето при невъзможност да се установи самоличността му в случаите и по начините, посочени в хипотезите на ал. 1 на чл. 70 ЗМВР. Като всяка ПАМ създава неблагоприятни последици на адресата си с цел постигане на определен правен резултат. В зависимост от конкретния случай, мярката по чл. 72 от ЗМВР, би могла да има превантивен или преустановителен характер. Тази мярка няма характера на санкция за осъществено поведение в разрез с установените обществени правила и ред, 2 нито на принудителна мярка по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, а е предвидена като средство за преустановяване на дадено противообществено поведение и създаване на условия за ефективно и своевременно изпълнение на правомощията на полицейските органи.

Съобразно АПК, съдът в настоящото производство преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК. За валидността на административния акт е необходимо да са налице в тяхната съвкупност всички изисквания, а именно: да е издаден от компетентен орган, в изискуемата форма, при спазване на административнопроизводствените правила, да не противоречи на материалноправните разпоредби и да съответства с целта на закона. Липсата на някоя от визираните по-горе предпоставки води до незаконосъобразност на административния акт и е основание за отмяна. В случая оспорената заповед е издадена от компетентен орган *** – на длъжност КО-ООР при РУ-Червен бряг, представляващ полицейски орган по смисъла на чл. 57 от ЗМВР, респ. притежаващ качеството полицейски орган по чл. 72 от ЗМВР, като е спазена предвидената от закона писмена форма, така както е установено в нормата на чл. 74, ал. 1 от ЗМВР - издадена е писмена заповед за задържане, като са посочени в нея и разпоредбите на чл. 74, ал. 4 от ЗМВР. Заповедта е подписана от задържания и от полицейския орган, препис от заповедта е била връчена на задържания срещу подпис. Заповедта съдържа част от задължителните реквизити, посочени в специалната норма на чл. 74, ал. 2 от ЗМВР, а именно: вписани са името, длъжността и местоработата на служителя, издал заповедта, както и данните индивидуализиращи задържаното лице - трите имена, ЕГН, адрес, дата и час на задържането. Разяснени са правата на задържаното лице по чл. 72, ал. 3 и 4 и чл. 73 от ЗМВР. Административният орган е спазил принципа за съразмерност вр. чл. 6, ал. 2 АПК, тъй като лицето е освободено веднага след установяване на самоличността му. В оспорената заповед обаче липсва съществен реквизит, а именно - не са посочени в изискуемата кумулативна наличност по смисъла на чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР фактическите и правни основания за задържането на жалбоподателя. Съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, съществена част от формата, в която следва да бъде издаден един административен акт, е излагане на фактически и правни основания. Следователно, това са два отделни реквизита, които имат самостоятелно значение и не се припокриват. В тази връзка следва да се посочи, че фактическите и правни основания, съдържащи се в оспорената заповед определят и предмета на доказване и само тези основания следва и могат да бъдат доказвани от ответната страна с допустимите доказателствени средства. В конкретния случай видно от оспорената заповед, посоченото в нея правно основание е това по чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР, като е посочено, че на улица „Иван Вазов“ и „Стара Планина“ лицето не представя документ за самоличност. Съгласно разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР полицейските органи могат да постановят заповед за задържане на лицето при невъзможност да се установи самоличността му в случаите и по начините, посочени в хипотезите на ал. 1 на чл. 70 ЗМВР. От фактическа страна в заповедта е отразено само горното основание за задържане. В контекста на изложеното в заповедта липсва изискуем от нормата на чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР реквизит - фактически основания за издаването на заповедта за задържане и за прилагането на ПАМ. Съгласно константната съдебна практика - Решение № 3506/12.03.2012 г. по адм. д. № 15620/2011 г. на ВАС, Решение № 4410 от

02.04.2009 г. на ВАС по адм. д. № 6839/2008 г., Решение № 9338/18.06.2019 г. по адм. д. № 426/2019 г. на ВАС и др. фактическите основания за издаване на адм. акт са юридическите факти, от които органът черпи упражненото от него публично субективно право. Затова липсата им не само не позволява индивидуализираното му, за да бъде то проверено, а сочи пряко на неговото отсъствие. Непосочването на фактическо основание не може да бъде заместена от посочване на правни основания, какъвто е процесният случай. Административният орган единствено е посочил, че лицето няма документ за самоличност, което се припокрива с правното основание по чл. 74, ал.1 т.4 ЗМВР.

В заповедта липса още в коя от хипотезите на чл. 70, ал.1 ЗМВР се намира жалбоподателя вр. с чл. 74, ал.1, т.4 от същия закон. Всеки административен акт, издаден в писмена форма следва да е мотивиран. Тази национална уредба е синхронизирана с чл.5, §2 ЕКПЧ, който постановява, че на всяко арестувано лице трябва незабавно да бъдат съобщени на разбираем език основанията за арестуването му вкл. да бъдат изложени фактическите обстоятелства за това. Изискването се прилага за всички случаи по чл. 5, § 1, изр.2,б."а" -б."f" ЕКПЧ, включително за тези, в които не е упоменат арест, тъй като понятието се тълкува автономно с оглед общата цел на разпоредбата да се защити всеки срещу всяко произволно лишаване от свобода и излиза извън сферата на наказателноправните мерки (решение на ЕСПЧ от 21.02.1990 г. по дело Van der Leer v. N. жалба № 11509/85 - § 27; решение на ЕСПЧ от 30.08.1990 г. по дело F., C. and H. v. UK, жалби №№ 12244/86, 12245/86 и 12383/86 - § 40) Законът свързва неизпълнението на задължението за удостоверяване на самоличността на конкретно лице с възможността за неговото задържане само когато тази самоличност не може да бъде констатирана по реда на чл. 70, ал. 2 от ЗМВР. Посочената разпоредба гласи, че установяването на самоличността се извършва чрез представяне на документ за самоличност на лицето, сведения на граждани с установена самоличност, които познават лицето, или по друг начин, годен за събиране на достоверни данни. При анализа на чл. 70, ал. 2 от ЗМВР следва, че за да бъде установена самоличността на едно лице, на първо място полицейският орган е длъжен да изиска документ за самоличност, а ако то не изпълни това разпореждане по каквато и да е причина, следва самоличността му да се установи посредством другите способности – чрез показанията на други граждани с установена самоличност, познаващи лицето без документ, както и по друг начин, годен за събиране на достоверни данни. Едва ако е невъзможно самоличността на лицето да бъде проверена по този ред, е допустимо на основание чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР, то да бъде задържано. В случая от отразеното в заповедта като фактическо основание за задържане не става ясно дали самоличността на жалбоподателя е могла да бъде установена по някои от начините, предвидени в чл. 70, ал. 2 от ЗМВР. В съдебно заседание ответникът признава, че заедно с жалбоподателя е имало и друго лице, което обаче не е могло да удостовери самоличността на Петко Иванов. Следователно на мястото е присъствал и друг гражданин, но в заповедта не са налице данни за опит от страна на органа за установяване на самоличността на Петко Иванов чрез всички способности, визирани в чл. 70, ал. 2 от ЗМВР, поради което не се доказва и наличието на предпоставките за приложение на чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР.

За да бъде законосъобразно наложена ПАМ в случая, за длъжностното лице важи императивното изискване да посочи конкретни факти, при които е взел решение да издаде процесната заповед. Тези данни следва да са изложени точно и ясно. Това е основно задължение за обосноваване при упражненото от органа правомощие в рамките на предоставената му дискреционна власт, тъй като с него законодателят цели осигуряване на възможност за адресата на акта да защити правата си.

Предвид горното, издадената заповед се явява незаконосъобразна и следва да бъде отменена.

При този изход на правния спор, основателна се явява претенцията на жалбоподателя за присъждане на сторените по делото разноски, представляващи държавна такса и адвокатско

възнаграждение. Последното е оказано по безплатна правна помощ при условията на чл. 38 от Закона за адвокатурата. На основание чл. 38, ал. 2 ЗА вр. чл. 8, ал. 2, т. 3 от Наредба 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, ОДМВР – Плевен, в чиято структура се намира РУ-Червен бряг следва да бъде осъдена да заплати съдебни разноси в размер на 750 лева, представляващи адвокатско възнаграждение и 10 лева държавна такса. Мотивиран от изложеното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, съдът постанови решение.